

Saartje op avontuur

Ga mee op avontuur met Saartje de poes!

Hortus
botanicus

LEIDEN

Het prikkelende plantje

Vandaag maakt Saartje een wandelingetje door de buurt. Ze kijkt haar ogen uit.

Alles is zo mooi groen. Het valt Saartje op dat er heel van dezelfde plantjes langs de weg groeien.

Ze hebben puntige, groene blaadjes met een helemaal gekartelde rand. En wanneer Saartje van heel dichtbij kijkt, ziet ze ook nog hele kleine witte bloemetjes.

En als ze nog beter kijkt, ziet Saartje allemaal hele kleine haartjes op de blaadjes van de plant.

Even snuf- "Au!" Meteen nadat Saartje met haar snuitje aan de plant snuffelt, brandt hij opeens.

Buurvrouw Anna komt snel aangelopen en wrijft over Saartjes rood geworden neusje. "Oh oh Saartje, dat zijn brandnetels. Hun blaadjes branden je een beetje als je erlangs gaat."

"Sorry!" Hoort Saartje ineens. "Ik wilde je geen pijn doen maar je ging opeens tegen me aan".

Het was de brandnetel die tegen Saartje praatte.

"Mmm nou ja, het gaat alweer beter. "Waarom prik je eigenlijk?"

"Nou kijk, soms komen er dieren of mensen voorbij die mijn blaadjes kapot willen maken-

"Weet je Saartje, brandnetels zijn zo slecht nog niet!" zegt buurvrouw Anna ineens.

“Er komen heel veel vlinders op hun kleine bloemetjes af en van de blaadjes kan je soep, thee en zelfs kaas maken!”

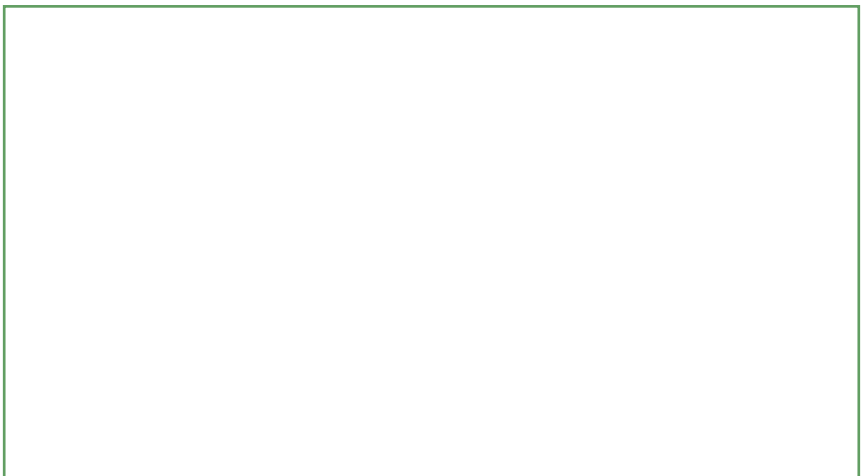
“Ja” zegt de brandnetel tegen Saartje, “Mensen zijn best blij hoor met ons, nou ja, totdat we ze per ongeluk prikken. Dan zijn ze niet zo vrolijk meer en plukken ze ons niet”.

Saartje dacht even na. Eigenlijk beschermt de brandnetel zichzelf net zoals zij zichzelf kan beschermen met haar nagels en scherpe tanden.

Toen zei ze “Nou ik snap wel dat je je blaadjes wil beschermen. Ik zal beter gaan opletten”

“Dankjewel!”

Saartje wandelde weer door. Haar neus doet geen pijn meer gelukkig. Maar na dit avontuur gaat ze wel heel goed opletten als ze weer langs brandnetels komt en blijven Saartje en haar snuit op een veilige afstand!

Oneindige blaadjes

Wàt was het warm.

Saartje keek omhoog naar de zon. “Zelfs ik zou nu wel een regenbuitje willen!” En dat zegt wat want poezen en water gaan niet goed samen.

“Pfff, wat zou ik graag in de schaduw willen liggen nu zeg!” denkt Saartje.

Ze kijkt om zich heen en ziet het speelveldje in de verte. Onder de bomen daar moet het wel lekker koel zijn.

Even later strekt Saartje zich lekker uit onder een grote boom. “Dat is beter!”

Niet alleen Saartje heeft last van de hitte en de droogte. Het gras was bruin geworden, blaadjes van takken gevallen en bloemen hingen er een beetje slapjes bij.

Maar hé, sommige plantjes zijn nog wel mooi groen.

Saartje kijkt naar een plantje met een heleboel mooie, witte bloemetjes en nog meer smalle groene blaadjes.

Ze probeert de bloemen en de blaadjes te tellen “1, 2, 3, 4, 5 ...” maar het zijn er zoveel dat ze al snel de tel kwijtraakt.

“Dit zou duizendbloem moeten heten!” “Of miljoenblad” zegt Saartje onder de indruk.

“Bijna” hoort Saartje opeens. “Ik heet duizendblad”.

“Oh nou goeie naam!” “Zeg, heb jij het niet warm zo in de zon?”

“Nee hoor, zegt het duizendblad, “Ik kan heel goed tegen de warmte en droogte”

Saartje kijkt omhoog naar de brandende zon. Ze is blij dat ze even in de schaduw ligt.

Ze is trouwens niet het enige dier dat het veldje gevonden heeft. Bij de duizendblad plantjes vliegen allerlei bijen, vlinders en vliegen druk in het rond.

“Die vinden mijn bloemen mooi en mijn nectar heel lekker” vertelt het duizendblad.

“Je bloemetjes zijn ook wel heel mooi hoor!” zegt Saartje.

Ineens hoort ze een stem achter zich. “Auuu mijn kies!”

Buurman Jan liep mopperend het veldje op met een hand tegen zijn wang.

“Oh dag Saartje, wat lig je daar lekker in de schaduw!”

Dan ziet Jan de plantjes. “Hé duizendblad! Als ik op de wortel kauw dan gaat mn kiespijn weg.” “Zal ik er eentje plukken? Mmm dat mag eigenlijk niet. Maar er staan er zo veel.” “Eentje kan well!”.

Saartje kijkt hoe buurman Jan voorzichtig een plantje plukt en er tevreden mee wegloopt.

“Oh heeft hij nou een van de plantjes meegenomen?”

“Ja dat doen mensen af en toe” antwoord het duizendblad.
Mijn wortel helpt tegen kiespijn en mijn blaadjes als je een wondje hebt. Dan wordt het sneller beter.

“Goh, je bent wel een bijzonder plantje!”

De rest van de middag lag Saartje het duizendblad en alle beestje die langskwamen vliegen te bewonderen. Nou ja, tot dat de poes toch wel slaperig werd en een heel lekker dutje deed in de schaduw.

Het plantje met tasjes aan zijn steeltjes

Trippel, trippel. Ah kijk, daar komt Saartje aan! Haar pootjes hobbelen over de stoep en haar staart wiebelt een beetje mee.

“Mmm, wat zou ik vandaag allemaal tegenkomen?”

“Hé Saartje, waar ga je heen?” roept Madelief, het baasje van Saartje.

“HATSJOE!” Madelief niest hard.

“Ja, denkt Saartje, “dan had je maar niet zo lang in de kou moeten spelen gister”.

Madelief haalt Saartje in,
“Het gaat regenen straks, blijf maar binnen”.

Saartje kijkt omhoog naar de lucht. Op een paar wolken na is het blauw. “Ik kan echt wel eventjes wandelen”, denkt ze bij zichzelf.

Madelief wordt geroepen en gaat snel naar binnen. “Niet te lang wegblijven hè!” roept ze nog.

“Ja, ja” denkt Saartje.

De ondeugende poes hobbelt de straat uit. Kijk daar is de grote kastanje waar Madelief in de herfst altijd kastanjes raapt en hé zijn dat nou buurman Jan en buurvrouw Anna?

“Nou de berm groeit alweer aardig aan hè Jan” zegt Anna.

“Ja gelukkig, het was hier wel heel kaal” zegt Jan.

Saartje kwam bij hun zitten.

“Hé Saartje, kom je ook even naar de nieuwe plantjes kijken?” zegt Jan terwijl hij Saartje even aait.

“Vooral de herderstasjes komen snel op zeg, die vinden dit duidelijk een fijn plekje” zegt Anna.

Saartje fronst. “Herderstasje?”
“Wat een gekke naam”

“Ja zegt Jan, die vind ik nou altijd zo leuk, met die hele kleine witte bloemetjes en vruchtjes die net op een tasje lijken”. “Anna, wist je dat ze zo heten omdat herders vroeger tassen hadden die die vorm hadden?”

“Nee dat wist ik niet, wat grappig. Nou ik heb weer iets nieuws geleerd vandaag”

“Ik ook” denkt Saartje.

Inmiddels was het begonnen met regenen en blies de wind door de bomen. “Oh snel naar binnen!” Buurman Jan en buurvrouw Anna liepen weg. “Jij ook hoor Saartje, je vat nog kou in die nattigheid!” zei Jan nog.

De regen werd steeds harder en de wind blies Saartje bijna weg.

De herderstasjes daarentegen, bleven dapper staan. “Die kunnen wel tegen een beetje regen en wind!” dacht Saartje.

“Nou een beetje wind en regen?!” denkt Saartje terwijl ze tegen de wind in loopt en de regendruppels in haar gezicht zwiepen, “eigenlijk stormt het gewoon!”

Tegen de tijd dat Saartje weer thuis is, is ze tot op haar snorharen doorweekt.

“Brrrrrrr, snel opwarmen”, denkt ze.

‘HATSJOE!’

Madelief giechelt, “Ja”, zei ze, “dan had je maar niet zo lang in de kou moet spelen!”

Het plakkerigste plantje

Vandaag is Saartje met Madelief en haar vriendinnetje Sophia buiten aan het spelen.

Maar oh, Saartje kijkt niet uit en struikelt zo pats boem de heg in! Ze krabbelt snel overeind.

“Hihihi”, Madelief en Sophia kijken naar Saartje en moeten lachen.

“Wat is er zo grappig?” denkt Saartje. Ze kijkt naar haar pootjes, haar staart, haar buik en ziet dan dat er allemaal groene plantjes aan haar vacht hangen.

Saartje probeert van alles om de plantjes los te krijgen. Ze schudt heen en weer, ze springt, ze rolt zelfs over de grond maar niets helpt.

“Het lijkt wel alsof ze vastgelijmd zijn!” denkt Saartje.

“Haha kom Saartje, we helpen je wel even” zegt Madelief en samen plukken de meisjes het kleefkruid van Saartjes zachte vachtje.

Maar toen zat het kleefkruid vast aan Madelief en Sophia. Al lachend rennen de meisjes achter elkaar aan om zo veel mogelijk plantjes op elkaar te plakken. Het kleefkruid vliegt in het rond en ook Saartje is niet veilig.

Na een tijdje lijkt het haar van Madelief wel groen door het kleefkruid en is de jas van Sophia bijna niet meer te zien onder de plantjes.

“Hé, waar is Saartje?” vraagt Sophia. Madelief roept “Saaaartje!”

Dan kijkt ze naar beneden en ziet ze wat kleefkruid bewegen en, zijn dat nou oren? En een staart? En vier pootjes... oh het is Saartje! De poes was helemaal verstopt onder de plakkerige plantjes.

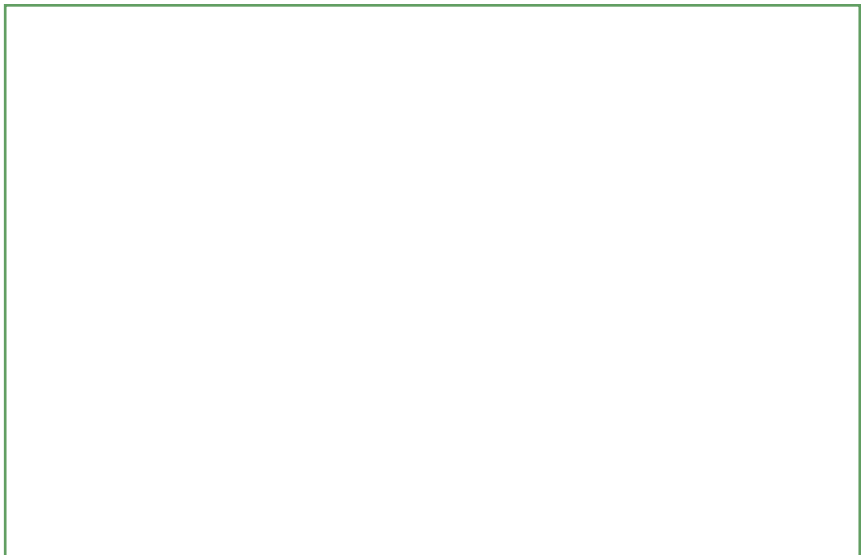
Wanneer de meisjes en Saartje thuiskomen, kijkt mama wel even op. "Jeetje wie zijn die twee groene monstertjes in mijn huis?". Madelief en Sophia moeten lachen en beginnen te grommen en met hun handen doen ze klauwen na:

"GRRRR wij zijn de kleefkruid monsters!"

"En dit is ons vriendje!" zeggen ze al wijzend ze naar Saartje.

Mama lacht "dat wordt nog wat om dat allemaal van jullie af te halen"

Die avond is mama een hele tijd bezig om al het kleefkruid van de meisjes en Saartje af te halen.

Een plantje wijst de weg

Saartje zit lekker voor het raam. Buiten ziet ze Madelief spelen met haar vriendjes.

Maar wat doen ze nu? Ze kijken allemaal naar de stoep. Saartje wordt nieuwsgierig en wandelt naar buiten.

“Kijk jongens, die blaadjes lijken net op sla hihi!” zegt Madelief terwijl ze wijst naar een plantje met lange, groene blaadjes met een getande rand.

Nikita kijkt een beetje vragend naar het plantje “mmm ja wel een beetje ja!”

“Dat heet kompassla” horen ze ineens achter zich. Meester Tom, die een paar huizen verderop woont, komt net voorbij.

“Een kompas?” denkt Saartje. “Raar woord”.

“Meester Tom, wat is een kompas?” vraagt Madelief.

“Nou kijk, je hebt vier kanten waar je naar naartoe kan gaan: noord, oost, zuid en west. Een kompas is een klein, rond doosje met een pijltje erin. En die wijst altijd naar het noorden.”

“Dus dan weet je waar je heen moet?” vraagt Max.

“Precies!”

“Maar dit plantje is toch geen kompas?” denkt Saartje.

“En kompassla”, gaat meester Tom verder, “heet zo omdat hij zijn blaadjes rechtop houdt. Dan krijgt hij zon van opzij en niet van

boven want die is te warm.”

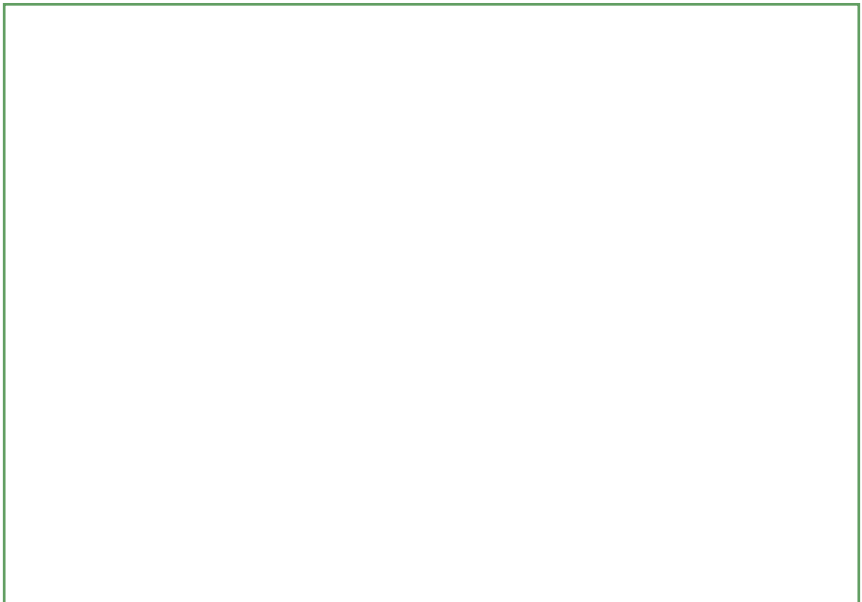
De kinderen zijn allemaal onder de indruk “Oooh!” Saartje is ook verbaasd. “Dat wist ik nou echt niet” denkt ze.

Inmiddels was mama naar buiten gekomen met wat glaasjes limonade en een bakje water voor Saartje. “Wijst de kompassla ook de weg naar wat te drinken?” vraagt ze lachend.

“Jippie limonade!” roepen de kinderen vrolijk en snel pakken ze een glas.

“Wilt u ook een glaasje meester Tom?” vraagt mama. “Graag!” zegt meester Tom.

Even later zit iedereen tevreden aan de limonade, en Saartje aan het water, en is de kompassla even niet zo belangrijk meer.

De herfstwandeling

Het is een mooie herfstdag dus Madelief en haar mama gaan even wandelen. En Saartje mag gezellig mee!

De stoeptegels zijn haast niet meer te zien door alle herfstblaadjes die erop gevallen zijn.

Saartje voelt ze knisperen onder haar pootjes.

Hé kijk nou, er groeien nog een paar plantjes tussen de tegels.

Saartje blijft bij eentje even staan.

Aan de stelen zitten gekartelde blaadjes waar hele kleine haartjes op zitten. Maar het mooiste zijn toch wel de zwarte besjes die aan het plantje hangen.

Ze glommen ook zo mooi. “Mmm die zien er lekker uit” denkt Saartje terwijl ze snuffelde aan een besje.

Ineens zit Mama’s hand voor Saartjes neus. “Nee pas op! Die mag je niet eten Saartje!”

Saartje schrok en stapte weg van het plantje.

“Waarom niet mama?” vraagt Madelief.

“Dat is nachtschade lieverd. Het ziet er mooi uit maar je moet het echt niet in je mond stoppen”

“Jammer” denkt Saartje.

“Weet je wat wel grappig is?”, zegt mama, “aardappels, tomaten,

paprika en aubergine horen bij dezelfde plantenfamilie als deze maar die kunnen we wel eten! Aardappels en aubergine moet je wel eerst warm maken natuurlijk.”

“Ehm mam?” vraagt Madelief terwijl ze een beetje ondeugend kijkt, “frietjes zijn toch ook van aardappel gemaakt?”

“Ja dat klopt” zegt mama

“Kunnen we die vanavond eten?” vraagt Madelief vrolijk.

“Ehm daar denk ik nog even over na”, lacht mama.

Mama, Madelief en Saartje wandelen lekker door terwijl ze kijken naar de mooie herfstkleuren om hun heen.

Saartje en het stinkende bloemetje

Wie komt daar voorbij? Oh het is Saartje de poes! Waar gaat ze heen?

Wandelend over de stoep en langs een muurtje ziet Saartje van alles.

Een fiets tegen een lantaarnpaal, stoepkrijt tekeningen, een boom...

“Wat mo- OEF!”

Oei! Saartje lette niet goed op en struikelde bijna over een plantje.

Hé hij is eigenlijk best wel mooi. Hij heeft gele bloemetjes, lange groene stelen en ovale blaadjes met een ribbel randje.

Sniff *sniff* “Hij stinkt wel een beetje”

“Jij ruikt anders ook niet heel lekker hoor!”

Saartje zet van schrik een stapje achteruit.

“Oh Sorry! Ik wilde niet onbeleefd zijn het valt mee hoor-

“Het is oké” lacht het plantje, “geen zorgen, ik kan wel wat aan”

“En je hebt wel een beetje gelijk, de mensen noemen me niet voor niets Stinkende Gouwe.”

Saartje lacht een beetje ongemakkelijk. “Oh ehm nou mij noemen ze Saartje.

Trouwens, knap hoe u zo tegen de muur groeit, en in de schaduw ook nog!”

“Ja, ik kan heel wat hebben. Zelfs als het lang niet regent, blijf ik groeien!”

“Wauw!” zegt Saartje onder de indruk.

Dan ziet Saartje dat de zon ondergaat. “Oh ik moet gaan, anders worden mijn baasjes ongerust.”

“Tot ziens, meneer S- ehm Gouwel!”

“Tot ziens, Saartje!”

Thuisgekomen, ploft Saartje op haar mandje “Dat was me het dagje wel! Ik vraag me af wat voor andere plantjes er in de stad groeien. Misschien dat ik morgen wel andere mooie tegenkom.”

Moe maar tevreden valt Saartje in een diepe slaap. Zou ze over plantjes dromen?

Melk, wolven en een grasmaaier

Op een vroege ochtend liep Saartje door de stad. Het was rustig.
De zon begon op te komen, de vogeltjes floten-

VROEMMMGRRRRRR

Wat was dat?!

VROEMMMGRRRRRR

Het klonk alsof een brullend monster steeds dichterbij kwam.

VROEMMMGRRRRRR

Om de hoek verscheen een man die een grasmaaier voor zich uit
duwde.

De machine bulderde over de grond en liet geen bloemetje,
grassprietje of blaadje heel.

Saartje vond het zo eng dat ze zich snel verstopte. Vanachter een
struik keek ze toe hoe de berm steeds kaler werd.

Na een tijdje hield het lawaai op en kroop Saartje voorzichtig
tevoorschijn.

Geschrokken keek ze naar de schade om zich heen.

Bloemetjes waren van hun steeltjes getrokken, aarde was
omgewoeld en het gras was zo kort geworden dat het net leek
alsof de kapper het weggeschoren had.

“Snik, snik”

Hé wat was dat? Huilt er iemand?

Saartje luisterde nog eens.

“Snotter, snik!”

Ja, er kwam ergens een zacht gesnik vandaan.

Dan ziet Saartje, half verscholen onder wat los gras, een klein, groen plantje.

Hij had allemaal kleine, ovale groene blaadjes met nog kleinere groene bloemetjes. Om de bloemetjes zaten een soort kleine haakjes heen. En... oh jee, één van zijn steeltjes was geknakt en op de grond gevallen. Er liep wat sap uit dat net op melk leek.

Arm plantje dacht Saartje. De grasmaaier heeft hem te pakken gekregen.

“Gaat het?”

Het plantje keek op. “Hé wie ben jij?! Ga jij mij ook pijn doen? Ik waarschuw je, mijn sap doet heel veel pijn als het op je komt, zoveel pijn als de beet van een wolf!

“Oh nee, rustig maar ik doe je niets! Ik ben Saartje, Saartje de poes”. “En ik wilde alleen maar kijken of ik je kon helpen.”

“Oh, zei het plantje opgelucht. “Ik ben tuinwolfsmelk”. Enne, dat van die beet van een wolf... dan moet je wel heel veel over je heen krijgen hoor. Heb je last? Anders moet je even langs weegbree. Zijn blaadjes helpen tegen het prikken.

“Dankjewel voor de tip, maar ik ben oké.” “Wat vervelend dat je steeltje gebroken is.”

De tuinwolfsmelk keek verdrietig naar wat er overgebleven was van zijn steel. Hij zuchtte, “die machine was echt eng.”

“Ja poeh” zei Saartje. Ze keek nog eens om haar heen. Zoveel kapotgemaakte plantjes.

“Ik ben nu best alleen”. “Mijn vrienden groeien pas over een tijd weer terug”.

“Je bent niet alleen hoor!” zegt Saartje. “Ik ben geen plant maar ik wil wel graag je vriendje zijn”.

“Echt waar?”

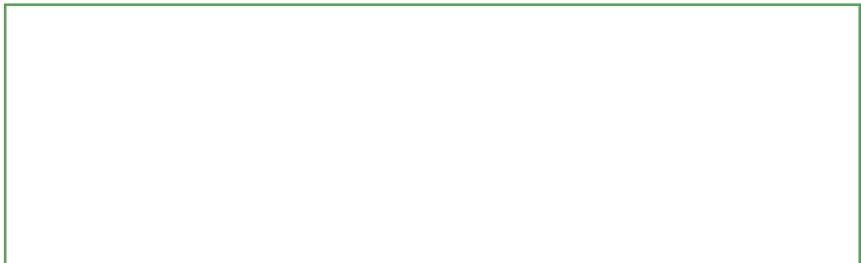
“Ja natuurlijk!”

De tuinwolfsmelk keek weer wat vrolijker.

“Wat nou als ik hier elke ochtend even langskom?” vroeg Saartje. “Dan kan jij mij leren wat planten zoal doen en dan leer ik jou wat poezen doen.”

“Ja goed idee!”

Toen keken Saartje en het plantje tevreden naar de opkomende zon die de lucht roze kleurde.

www.hortusleiden.nl

Hortus *botanicus*

LEIDEN

Hortus botanicus Leiden
Rapenburg 73, 2311 GJ Leiden
T 071 527 72 49
www.hortusleiden.nl
hortus@hortus.leidenuniv.nl

Colofon

©Hortus botanicus Leiden 2022

Tekst Livia de Beaufort.

Beeld Stephan Timmers (voorblad), Livia de Beaufort (foto's).

Vormgeving Hortus botanicus Leiden, Nuala Teerink.